

E.ON Varme Danmark ApS
Nørrelundvej 10
2730 Herlev

Frederiksborggade 15
1360 København K

Besøgsadresse:
Linnésgade 18, 3. sal
1361 København K

Tlf. 3395 5785
Fax 3395 5799

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

**Afgørelse – Klage over Energitilsynets besvarelse af 30. marts 2012 om
betingelserne for opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse.**

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Deres ref.

E.ON Varme Danmark ApS (herefter E.ON) har ved brev af 12. april 2012, som modtaget i Energiklagenævnet den 17. april 2012, klaget over Energitilsynets¹ brev af 30. marts 2012. Ved brevet besvarede Energitilsynet en henvendelse af 20. marts 2012 fra E.ON, hvorved E.ON anmodede Energitilsynet om at træffe afgørelse om rimeligheden af den hos E.ON praktiserede ordning, hvorefter udtrædelsesgodtgørelse² opkræves i henhold til en vurdering af det enkelte værks økonomi på anlægsniveau.

Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet kan ikke behandle klagen. Dette skyldes, at Energitilsynets brev af 30. marts 2012 ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, der kan påklages til Energiklagenævnet. Energiklagenævnet afviser på denne baggrund klagen. Sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Energiklagenævnets afgørelse fremgår nedenfor.

Sagens baggrund

Efter anmodning fra Ankenævnet på Energiområdet³ afgav Energitilsynet den 31. maj 2010 en tilkendegivelse vedrørende spørgsmålet om, hvilken økonomisk enhed der skal lægges til grund ved afgørelse af, om betingelserne for at opkræve udtrædelsesgodtgørelse af en udtrædende forbruger er opfyldt. Ved e-mail af 24. maj 2011 anmodede Ankenævnet på Energiområdet Energitilsynet om en uddybning af visse punkter i tilsynets tilkendegivelse af 31. maj 2010. Ved brev af 8. december 2011 til Ankenævnet på Energiområdet fremsendte Energitilsynet den ønskede uddybning. Det fremgår bl.a. heraf, at Energitilsynets tilkendegivelse af 31. maj 2011 skal forstås således, at én af betingelserne for opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse er, at den pågældende fjernvarmeforsyningsvirksomhed ikke er økonomisk veldrevet. Det fremgår

¹ Besvarelsen er udfærdiget af Sekretariatet for Energitilsynet.

² Udtrædelsesgodtgørelse er en betaling fra forbrugeren til fjernvarmeforsyningsvirksomheden til godtgørelse for forbrugers udtrædelse af leveringsforholdet.

³ Ankenævnet på Energiområdet er et privat klagenævn, der er oprettet af energibranchen og Forbrugerrådet.

endvidere, at tilkendegivelsen af 31. maj 2010 skal forstås således, at det ved vurderingen af denne betingelse er den samlede fjernvarmeforsyningsvirksomheds økonomi, der skal lægges til grund, og ikke økonomien hos det enkelte tekniske anlæg.

Ved brev af 13. december 2011 klagede E.ON til Energiklagenævnet over Energitilsynets brev af 8. december 2011. Ved afgørelse af 19. marts 2012 (j.nr. 1021-11-58) afviste Energiklagenævnet at behandle klagen, idet tilsynets brev af 8. december 2011 ikke var en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, der kunne påklages til Energiklagenævnet. Energiklagenævnet fandt derimod, at der var tale om en vejledende udtalelse afgivet til Ankenævnet på Energiområdet, hvor Energitilsynet redegjorde for, hvorledes tilsynets tilkendegivelse af 31. maj 2010 skulle forstås. Energiklagenævnet bemærkede samtidig, at nævnet alene ville kunne tage stilling til de spørgsmål om udtrædelsesgodtgørelse, der var omtalt i Energitilsynets tilkendegivelse af 31. maj 2010 og tilsynets brev af 8. december 2011 i forbindelse med en konkret sag, hvor tilsynet havde vurderet, at en kollektiv varmeforsyningsvirksomheds vedtægter/leveringsbetingelser om opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse generelt var urimelige, jf. varmeforsyningslovens⁴ § 21, stk. 4.

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Side 2 af 8

For en nærmere gennemgang af sagen henvises til Energiklagenævnets afgørelse af 19. marts 2011 (j.nr. 1021-11-58), der er offentliggjort på nævnets hjemmeside: www.ekn.dk under menuen "Afgørelser" → "Kronologisk liste" → "Lov om varmeforsyning".

E.ON har herefter på ny rettet henvendelse til Energitilsynet ved brev af 20. marts 2012. E.ON har i den forbindelse anmodet Energitilsynet om at træffe afgørelse om rimeligheden af den hos E.ON praktiserede ordning, hvorefter udtrædelsesgodtgørelse opkræves i henhold til en vurdering af det enkelte værks økonomi på anlægsniveau.

Energitilsynet besvarede denne henvendelse ved brev af 30. marts 2012. I besvarelsen har Energitilsynet redegjort for tilsynets tilkendegivelse af 31. maj 2010 og uddybningen af denne af 8. december 2011. Endvidere redegøres for den nærmere kompetencefordeling mellem Ankenævnet på Energiområdet og Energitilsynet, ligesom der redegøres for en tidligere afgørelse fra Energiklagenævnet af 11. februar 2010 (j.nr. 1021-234) vedrørende de dele af E.ON's leveringsbetingelser, der omhandler selve udregningsmetoden af en udtrædelsesgodtgørelse i de tilfælde, hvor betingelserne for at opkræve udtrædelsesgodtgørelse i øvrigt er opfyldte.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1184 af 14. december 2011 om varmeforsyning med senere ændringer.

E.ON har ved brev af 12. april 2012 klaget over Energitilsynets besvarelse af 30. marts 2012, idet E.ON finder, at den retsopfattelse, som der gives udtryk for i besvarelsen vedrørende betingelserne for opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse, er forkert. Det er E.ON's opfattelse, at betingelsen om, at en fjernvarmeforsyningsvirksomhed ikke er økonomisk veldrevet, skal vurderes ud fra det enkelte tekniske anlægs økonomi, og ikke ud fra den samlede virksomheds økonomi. E.ON har i den forbindelse i det væsentligste fremført de samme synspunkter og argumenter som fremgår af E.ON's tidligere klage af 13. december 2011.

Retsgrundlaget

Varmeforsyningslovens § 26 indeholder følgende regler om Energiklagenævnets kompetence til at behandle klager efter varmforsyningsloven:

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Side 3 af 8

"[...]

§ 26. Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af kommunen, økonomi- og erhvervsministeren eller Energitilsynet efter denne lov eller efter regler udstedt i henhold til loven.

...

[...]"

Varmeforsyningsloven regulerer i lovens kapitel 4 priser og betingelser for levering af bl.a. fjernvarme. Af lovens § 21 fremgår følgende:

"[...]

§ 21. Tariffer, omkostningsfordeling og andre betingelser for de af § 20 og § 20 b omfattede ydelser skal med angivelse af grundlaget herfor anmeldes til et af transport- og energiministeren nedsat tilsyn (Energitilsynet) efter regler fastsat af tilsynet.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan bestemme, at visse sager ikke skal anmeldes.

Stk. 3. Tariffer, omkostningsfordeling og andre betingelser, der ikke er anmeldt som foreskrevet efter stk. 1, er ugyldige.

Stk. 4. Finder Energitilsynet, at tariffer, omkostningsfordeling eller andre betingelser er urimelige eller i strid med bestemmelserne i §§ 20, 20 a eller 20 b eller regler udstedt i henhold til loven, giver tilsynet, såfremt forholdet ikke gennem forhandling kan bringes til ophør, pålæg om ændring af tariffer, omkostningsfordeling eller betingelser.

...

[...]"

Elforsyningsloven⁵ indeholder bl.a. følgende bestemmelse om Energitilsynets kompetence:

”[...]

Kapitel 11

Energitilsynet

§ 78. Til varetagelse af tilsyns- og klagefunktion på energiområdet nedsætter transport- og energiministeren et Energitilsyn. Energitilsynet behandler ikke klager vedrørende civilretlige tvister.

...

[...]”.

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Med bestemmelsen i elforsyningslovens § 78, stk. 1, 2. pkt., som har været gældende fra 1. november 2004, blev der fastsat en afgrænsning af Energitilsynets kompetence, hvorefter Energitilsynet ikke skal behandle klager vedrørende civilretlige tvister. Af bemærkningerne til lovforslaget til bestemmelsen (lovforslag nr. L 236 fremsat den 21. april 2004 af økonomi- og erhvervsministeren om lov om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om varmforsyning) fremgår bl.a.:

Side 4 af 8

“[...]

Med bestemmelsen fastsættes en udtrykkelig afgrænsning af Energitilsynets kompetence, hvorefter tilsynet ikke skal behandle klager vedrørende civilretlige tvister. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at konkrete klager vedrørende civilretlige mellemværender mellem en energiforbruger og et selskab kan behandles ved et eventuelt godkendt, privat ankenævn på energiforsyningsområdet og ikke ved Energitilsynet. Ændringen forudsættes sat i kraft samtidig med oprettelsen af et godkendt, privat ankenævn på energiforsyningsområdet.

...

Afgrænsningen af Energitilsynets kompetence baserer sig på sondringen mellem civilretlige og offentligretlige tvister. Den fastsatte kompetenceafgrænsning gælder i forhold til alle civilretlige klager, herunder også klager fra erhvervsdrivende

...

Den enkelte forbrugers retsstilling i forhold til et energiselskab hviler på både privatretlige regler (f.eks. aftalelov, købelov mv.), offentligretlige regler (f.eks. markedsføringslov, prismærkningslov mv.) og offentligretlige regler på energiområdet (energiforsyningslovene). Erhvervsdrivendes overtrædelser af de offentligretlige reg-

⁵ Nugældende lovbekendtgørelse nr. 279 af 21. marts 2012 om elforsyning med senere ændringer.

ler fører dog først og fremmest til sanktioner, som er tillagt den pågældende tilsynsmyndighed i love, typisk påbud, forbud og bøder – uden at overtrædelserne automatisk har civilretlige konsekvenser i forholdet mellem forbrugeren og selskabet.

Et godkendt, privat ankenævn på energiforsyningsområdet vil på grundlag af de privatretlige regler, f.eks. aftalelov, købelov, formueretlige grundsætninger, erstatningsregler, herunder den retsskabte erstatningspraksis, produktansvarlov mv. kunne behandle civilretlige klager vedrørende det konkrete civilretlige mellemværende mellem forbrugeren og selskabet. I et vist omfang kan offentligretlige regler inddrages i sagens afgørelse, hvis de har betydning for den konkrete civilretlige tvist.

Energitilsynet vil også efter oprettelsen af et privat ankenævn på energiområdet skulle varetage den del af det offentligretlige tilsyn med selskabernes overholdelse af energilovgivningen, som tilsynet i dag er tillagt i lovgivningen. Det karakteristiske for tilsynet med offentligretlige regler er, at tilsynsmyndighedens sanktioner er fremadrettede, dvs. tilsynet konstaterer en ulovlig tilstand og giver pålæg om at ændre denne tilstand med virkning for fremtiden.

På baggrund af sondringen mellem civilretlige og offentligretlige tvister vurderes det, at et eventuelt privat ankenævn eksempelvis skal kunne behandle klager om konkrete mellemværender mellem forbrugere og selskaber vedrørende måler- og anlægsfejl, restanceinddrivelse og betalingsbetingelser, fastsættelse af acontobetaling, flytteafregning og ejerskifte, udmeldelse/udtræden af forsyningsvirksomheder, varsling af prisforhøjelser, ejer/lejerhæftelse samt etablering af direkte kundeforhold samt leveringskvalitet og betalinger for ændring af leveringsomfang. Energitilsynet vil imidlertid som offentligretlig tilsynsmyndighed fortsat være beføjet til også på disse områder at meddele påbud om at bringe eventuelle ulovlige forhold i overensstemmelse med energilovgivningen samt at anvende de øvrige sanktionsmuligheder, som tilsynet er tillagt i lovgivningen.

[...].”

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Side 5 af 8

Energiklagenævnets praksis

Energiklagenævnet fandt ved afgørelse af 3. maj 2010 (Energiklagenævnets j.nr. 1021-235), at et værks vedtægter, der var anmeldt til Energitilsynet og dermed gyldige, og hvor vedtægterne svarede til Dansk Fjernvarmes standard/vejledning, ikke var urimelige i medfør af varmemforsyningslovens § 21, stk. 4. Energiklagenævnet tog ved samme afgørelse stilling til, om sager vedrørende krav om udtrædelsesgodtgørelse henhører under energimyndighedernes kompetence (Energitilsynet og Energiklagenævnet), eller om der er tale om civilretlige tvister, der henhører under Ankenævnet på Energiområdet.

Energiklagenævnet fandt, at selvom nævnet i en række tidligere sager havde taget stilling til konkrete spørgsmål vedrørende udtrædelsesgodtgørelse, henhørte kompetencen til at behandle sådanne civilretlige tvister fremover under Ankenævnet på Energiområdet. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på elforsyningslovens § 78, stk. 1, nr. 2, om Energitilsynets generelle kompetence og lovforarbejderne til denne bestemmelse, hvoraf fremgår, at Energitilsynets ikke længere kan tage stilling til civilretlige tvister.

Energiklagenævnets afgørelse er offentliggjort på Energiklagenævnets hjemmeside: www.ekn.dk under menupunktet "Afgørelse" → "Kronologisk liste" → "Lov om varmeforsyning".

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Energiklagenævnets begrundelse for afgørelsen

Energiklagenævnet er sidste administrative klageinstans for myndighedsafgørelser efter en række love indenfor energiområdet. Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af bl.a. Energitilsynet, jf. varmeforsyningslovens § 26, stk. 1. Det følger således af bestemmelsen, at det alene er afgørelser, der kan påklages til Energiklagenævnet. Det vil sige, at Energiklagenævnets kompetence er afgrænset til klager over myndighedsafgørelser. Det er det almindelige forvaltningsretlige afgørelsesbegreb, der er afgørende for, hvornår en beslutning m.v. må betegnes som en afgørelse efter varmeforsyningslovens § 26, stk. 1.

Side 6 af 8

I den forvaltningsretlige praksis opstilles fire betingelser, før en tilkendegivelse kan anses for en afgørelse. Der skal være tale om en sproglig tilkendegivelse af en beslutning hidrørende fra en offentlig myndighed. Denne tilkendegivelse skal ensidigt fastsætte, hvad der skal være ret. Tilkendegivelsen skal være eksternt rettet mod borgerne i modsætning til internt rettet mod forvaltningen selv. Den tilkendegivende beslutning skal være truffet på offentligretligt grundlag i modsætning til privatretligt grundlag, som f.eks. aftale eller erstatning uden for kontrakt. Der kan bl.a. henvises til Jens Garde m.fl., Forvaltningsret – sagsbehandling, 6. udgave, 2007, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 11 ff.

Ved brevet af 30. marts 2012 redegør Energitilsynet alene for en række tidligere tilkendegivelser, udtalelser og afgørelser fra henholdsvis Energitilsynet og Energiklagenævnet, lige såvel som der redegøres for den nærmere kompetencefordeling mellem Ankenævnet på Energiområdet og Energitilsynet samt forskellige følger heraf. Energiklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at brevet af 30. marts 2012 ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Energiklagenævnet finder derimod, at der er tale om en generel besvarelse, der alene har oplysende og vejledende karakter. Brevet af 30. marts 2012 fastsætter således ikke ensidigt, hvad der skal være ret.

Energiklagenævnet bemærker endvidere, at når en forbruger og en kollektiv fjernvarmeforsyningsvirksomhed indgår en aftale om levering af fjernvarme, er der tale om et civilretligt forhold. Der er således ikke tale om, at en offentlig myndighed træffer en afgørelse. Forholdet mellem de to parter er reguleret af anlæggets leveringsbetingelser og den indgåede aftale. Fjernvarmeforsyningsvirksomhedens leveringsbetingelser skal dog anmeldes til Energitilsynet for at være gyldige. Om en forbruger kan udtræde af en indgået aftale, og betingelserne herfor, afhænger således af indholdet og gyldigheden af den indgåede aftale. Aftalen vil som udgangspunkt angå forbrugerens køb og anlæggets levering af en energiydelse. Vurderingen af, om en fjernvarmeforsyningsvirksomhed konkret kan opkræve en andel af forsyningens anlægsudgifter i forbindelse med klagers udtrædelse, tilkommer derfor ikke Energitilsynet, jf. elforsyningslovens § 78, stk. 1, 2. pkt., idet der er tale om en civilretlig tvist. Sådanne tvister kan i forbrugerforhold indbringes for Ankenævnet på Energiområdet til afgørelse, og ellers for domstolene.

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Side 7 af 8

Spørgsmålet om, hvilken økonomisk enhed der skal lægges til grund ved vurderingen af om en fjernvarmeforsyningsvirksomhed ikke er økonomisk veldrevet, er et spørgsmål om, hvorvidt betingelserne for at opkræve udtrædelsesgodtgørelse i konkrete tilfælde er opfyldt. Der er således tale om en civilretlig tvist, som det i forbrugerforhold tilkommer Ankenævnet på Energiområdet at tage stilling til. Det kan derfor ikke give Energiklagenævnet anledning til bemærkninger, at Energitilsynet ikke har fundet anledning til at træffe afgørelse herom, således som E.ON havde anmodet Energitilsynet om. At Energitilsynet tidligere ved tilkendegivelse af 31. maj 2010 og uddybningen heraf ved brev af 8. december 2011 har valgt at afgive vejledende udtalelser til Ankenævnet på Energiområdet om de nærmere betingelser for opkrævning af udtrædelsesgodtgørelse ændrer ikke ved, at Energitilsynet ikke kan behandle civilretlige tvister. Spørgsmålet om, hvilken økonomisk enhed der skal lægges til grund ved vurderingen af om en fjernvarmeforsyningsvirksomhed ikke er økonomisk veldrevet, er således et spørgsmål, som Ankenævnet på Energiområdet må tage stilling til i forbindelse med ankenævnets afgørelse af konkrete sager. Hvis E.ON ikke måtte være enig i ankenævnets afgørelser i sådanne konkrete sager, må E.ON indbringe sagerne for domstolene.

Da E.ON's vedtægter/leveringsbetingelser ifølge Energiklagenævnets oplysninger fra tidligere sager følger Dansk Fjernvarmes standard/vejledning – og dermed ikke indeholder en nærmere præcisering af, hvilke betingelser der skal være opfyldt, for at udtrædelsesgodtgørelse konkret kan opkræves – kan det heller ikke give Energiklagenævnet anledning til bemærkninger, at Energitilsynet i brevet af 30. marts 2012 har bemærket, at E.ON's vedtægter/leveringsbetingelser ikke kan betragtes som urimelige i henhold til varmeforsyningslovens § 21, stk. 4.

Da Energitilsynets brev af 30. marts 2012 som angivet ovenfor ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, der kan indbringes for Energiklagenævnet, kan nævnet ikke behandle klagen, der afvises.

Energiklagenævnet bemærker, at nævnet ved afvisningen af at behandle klagen ikke har taget stilling til de spørgsmål om udtrædelsesgodtgørelse, der er omtalt i tilkendegivelsen af 31. maj 2010 og uddybningen heraf ved brevet af 8. december 2011, herunder navnlig Energitilsynets vurdering af, hvilken økonomisk enhed der skal lægges til grund ved bedømmelsen af, om betingelserne for at kræve udtrædelsesgodtgørelse er opfyldt.

Energiklagenævnets afgørelse

Energiklagenævnet afviser klagen.

6. juli 2012

J.nr. 1021-12-105-7

UJO-EKN

Side 8 af 8

Afgørelsen er truffet i henhold til varmemforsyningslovens § 26, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af Energiklagenævnets formand efter § 6, stk. 1, i Energiklagenævnets forretningsorden (bekendtgørelse nr. 664 af 19. juni 2006). Forretningsordenen er offentliggjort på Energiklagenævnets hjemmeside: www.ekn.dk under menuen "Forretningsorden" og på hjemmesiden: www.retsinformation.dk.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelser truffet af Energiklagenævnet efter tilslutningsbekendtgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jfr. varmemforsyningslovens § 26, stk. 4.

Afgørelsen offentliggøres på Energiklagenævnets hjemmeside.

Afgørelsen sendes til orientering til Ankenævnet på Energiområdet.

Med venlig hilsen

Poul K. Egan
Nævnformand